

"SVART STRIMMA I UGGLAS IRIS"

INTERVJU MED WERNER POLLAND, ÖGON-SPECIALIST, UMEA.

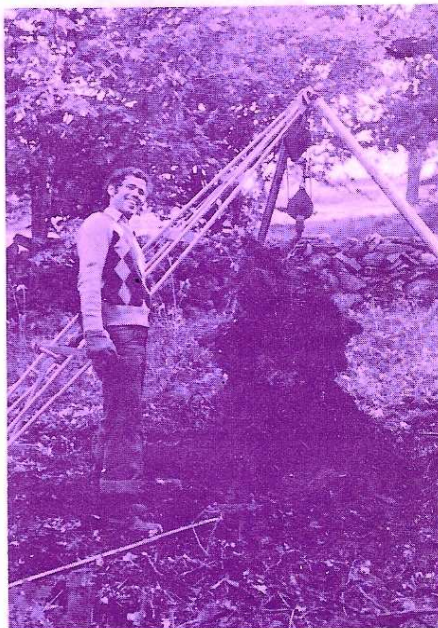
Hur uppstod ögondiagnostiken?

själens spegel

Jag har forskat i denna fråga. Den som uppfann ögondiagnostiken var en man som hette Ignaz Péczely. Han var född 1826 i Ungern och började använda diagnostiken i sin läkargärning i början av 1860-talet. Han arbetade även en tid i Wien. Som 11-årig pojke råkade han se en svart strimma i iris på en ugglas då han var tvungen att bryta dess ben då hans hand satt fast i ugglans klor. Då ugglan återkom efter 1 år och benbrottet var läkt fanns märket fortfarande kvar i iris. Huruvida denna iakttagelse är korrekt är det givetvis svårt att uttala sig om. Korrekt möjligen i den bemärkelsen att han verkligen såg en svart strimma. Man kan på goda grunder anta att förändringen fanns tidigare eller att det i själva verket var blinkhinnan han såg. Möjligen var det en pupilldilation p.g. a. smärtan. Ögat har alltid fascinerat människan. Ex. själens spegel o.s.v.

Är det möjligt att sjukdomar utanför iris kan medföra förändringar i iris?

På denna fråga måste jag svara nej! Det finns inga belägg för att iris skulle förändras vid sjukdomar utanför ögat. De detaljer som irisdiagnostikern lägger märke till och grundar sin diagnos på är huvudsakligen medfödda förändringar och möjligen åldersförändringar (senil

Artikelförfattaren, Werner Polland med en 200-årig ekstubbe, Sickelsgården, Öland.

atrofi) och har inget samband med sjukdomar utanför ögat. Iris kan förändras med åldern. Ex atrofi (se ovan!). Kan också förändras vid vissa ögonsjukdomar ex irit då blå iris blir mer grön och brun mer rödbrun. Detta beror på inflammatorisk hyperemi och svullnad. Vid grava diabetesförändringar i ögonen kan uppkomma nybildning av kärl på irisytan (s.k. irisrubeos) som i uttalade fall kan ge en lättare rödtoning av iris. Då man inte lyckats få ut en intraokulär flisa kan det uppstå missfärgningar av iris vars utseende beror på metallens art.

koppar grön iris

Koppar ger en grönfärgning av iris, järn en sideros som färgar iris rostbrun. Vid ex. sarkoidos kan man se knotttror i iris (sällsynt). Det finns även andra tillstånd i ögat som kan ge förändring av irisfärgen men jag tror att jag fått med de flesta. (Absolut glaukom kan ibland vara förenat med en gröntonning av iris). Pigmenterade tumörer (melanom, (sällsynta) kan ge pigmenteringar i tumörområdet.

Känner Du till någon nu verksam leg.läkare som använder sig av irisdiagnostik?

Péczely

Svar nej. Jag har inte hört talas om någon nu verksam läkare som använder irisdiagnostik. Ignaz Péczely var enligt vissa uppgifter läkare men tveksamt om han hade traditionell utbildning.

Känner Du till något fall där en irisdiagnostiker ställt korrekt diagnos?

Jag har hört av enstaka pat. att någon homeopat med hjälp av irisdiagnostik ställt rätt diagnos. Självt känner jag inte till något fall. Om en irisdiagnostiker ibland tippar rätt så behöver så behöver det givetvis inte betyda att han eller hon enbart iakttagit iris. Med hjälp av anamnes och andra observationer kan vederbörande sätta rätt diagnos. Ex. torde det vara ganska säkert att gissa på någon sjukdom i gallblåsan eller levern när man har en ikterisk patient framför sig o.s.v.

Vad finns det för litteratur om irisdiagnostik ?

Det finns homeopatiska läkarböcker där irisdiagnostik eller som den ofta kallas ögondiagnostik omnämns. Ex. Homeopatisk läkarbok med orientering i ögondiagnostik av Fredrik Johansson. Tryckt år 1942. En bok som enbart avhandlar ämnet är "Ögondiagnosen" av N.Liljequist. Tryckt år 1903.